

Nog te weinig senioren en andersvaliden halen Vlaamse tv-scherm

Televisie kleurt je dag, maar met mate

Niet VTM kleurt je dag, maar wel Eén en Vijftv. Meer dan 15 procent van wie op die twee zenders in non-fictie-programma's opduikt, is niet-blank. Dat blijkt uit een onderzoek van de openbare omroep en de Universiteit Antwerpen.

DOOR BRECHT DEKINSTECKER

BRUSSEL • Drie procent van wie op tv komt, is ouder dan 65 jaar en amper 1,4 procent heeft een handicap, terwijl die groep in werkelijkheid 13 procent van de bevolking uitmaakt.

Volgens de beheersovereenkomst, het contract tussen de Vlaamse overheid en de openbare omroep, moeten de verschillende zenders van de VRT de verscheidenheid in de Vlaamse samenleving weerspiegelen en bevorderen. Daarvoor heeft de omroep een tweesporenbeleid uitgedokterd: de multiculturele maatschappij moet zowel voorals achter de schermen te zien zijn. Kortom, zowel in de programma's als in het personeelsbestand.

Daarvoor heeft de VRT een eigen cel diversiteit opgericht. Die heeft voor de tweede keer onderzoek hoe goed die diversiteit—in ras, geslacht en mensen met of zonder handicap—in de programma's merkbaar is. Dat gebeurde in samenwerking met de Universiteit Antwerpen, onder toezicht van professoren Stefaan Walgrave en Marc Hooghe. Tussen 8 januari en 25 februari van dit jaar werden 632 programma's of 392 uur televisie onder de loep genomen. "Het resultaat is gematigd positief", reageert Dirk Wauters, gedelegeerd bestuurder van de VRT. "We moeten nu vooral voortwerken op de ingeslagen weg."

Slechtziende stagiaires

Opvallend is dat de verhouding tussen vrouwen en mannen op tv niet strookt met de realiteit. Op alle zenders samen hebben mannen een aandeel van 60 procent. In de werkelijke populatie is dat maar 51 procent. Op Eén ligt de verhouding tussen mannen en vrouwen op 65 versus 35 procent. De zender die op dit vlak het slechtst scoort, is Canvas, waar vrouwen slechts 27 procent

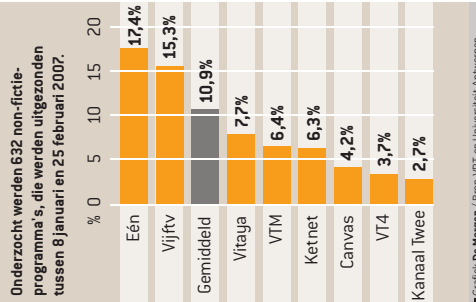
uitmaken van wie op tv komt. "Zo'n zender is natuurlijk afhankelijk van externe factoren", stelt Geert Declercq van de cel diversiteit van de VRT. "Als er meer mannelijke toppolitici zijn, dan zullen er ook meer in politieke discussieprogramma's komen." De enige zender waar meer vrouwen (55 procent) dan mannen op tv komen, is Vijftv. Vooral op het vlak van leeftijd is wat we op tv zien niet representatief voor de samenleving. Drie procent van de mensen op tv is ouder dan 65 jaar, terwijl die groep 17,8 procent van de totale bevolking uitmaakt. Alleen Eén toont met 5 procent meer senioren dan vroeger.

De VRT wil de komende jaren ook beter werk maken van meer mensen met een handicap, zowel voor als achter de schermen. Volgens het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS) heeft 2,9 procent van de bevolking een ernstige of lichte handicap. Optavis dat amper 1,4 procent. Eén haalt met 2,3 procent de hoogste score. Achter de schermen lopen momenteel twee slechtzienden stage. "Ook op het scherm zal dat in 2008 veranderen", zegt VRT-woordvoester Diane Waumans. "Zo komt er een serie met Marc Herremans, die mensen met een handicap begeleidt."

Op de bank bij Oprah Winfrey

Het onderzoek naar het aantal niet-blanke personen op tv werd opgedeeld in twee categorieën: non-fictie en fictie. In de categorie non-fictie blijkt dat 10,9 procent van alle mensen op alle Vlaamse zenders gekleurd is. In hoeverre dat onze samenleving weerspiegelt, is moeilijk te definiëren. Volgens het VRIND, de overheidsinstelling die een beeld probeert te schetsen van de Vlaamse samenleving, is op dit moment met geen 5 procent van de Vlaamse bevolking vreemdeling, maar daar horen bijvoorbeeld Marokkanen of Italianen met een

Percentage niet-blanken op Vlaamse zenders

Belgische nationaliteit niet bij. Bovendien heeft 30 procent van deze vreemdelingen de Nederlandse nationaliteit en bijna twee derden komt uit een lidstaat van de Europese Unie. Volgens het NIS telt België 932.616allochtonen op een totale bevolking van 10.584.534.

Ook verhouding tussen mannen en vrouwen op televisie strookt niet met realiteit

In de categorie non-fictie doet Eén het veel beter dan de andere zenders: 17,4 procent van de mensen die er in non-fictie-programma's in beeld komen, hebben een gekleurde huid. De enige zender die in de buurt van dit cijfer komt, is Vijftv met 15,3 procent. VTM, VT4 en - opvallend - Canvas scoren beduidend minder.

In deze categorie is geen onderscheid gemaakt tussen lokale en aangekochte

Commerciële zenders: 'Periode waarin steekproef plaatsvond levert een vertekend beeld op'

maar op een normale manier. Zoiets kun je niet forceren." Het resultaat van het onderzoek heeft volgens Kristof Demasure, woordvoerder van SBS Belgium (VT4 en Vijftv), veel te maken met de periode waarin de programma's zijn onderzocht. "In januari vorig jaar zonden we op Vijftv al *Te nemen of te laten* uit, het dagelijkse programma met Felice. Onder de kandidaten zaten altijd veel niet-blanken. Nochtans doen we niet speciaal ons best om hen erin te hebben. We

merken gewoon dat veel van die mensen zich voor het programma inschrijven. "Mochten ze de steekproef later gehouden hebben, dan had je voor VT4 een ander beeld gekregen, want toen liepen *Peking Express*, *Temptation Island* en *Supertalent van Vlaanderen* nog niet. Daarin vind je altijd veel kandidaten met een andere huidskleur. Bovendien hebben vijf van de twintig finalistes voor *Miss België*, waar we nu een programma over uitzenden, vreemde roots." [BOC]

programma's. "Op Vijftv zenden we de Amerikaanse talkshow van Oprah Winfrey uit", verduidelijkt Kristof Demasure, woordvoerder van SBS Belgium. "Daarin komen veel niet-blanken aan bod." Wel is over alle programma's heen, fictie en non-fictie samen, onderzoek waar de persoon die in beeld komt zich bevindt en welke taal hij of zij spreekt. Daaruit blijkt dat 61 procent van de niet-blanken op de VRT zich in België bevindt en 66 procent Nederland spreekt. Op de commerciële zenders is dat respectievelijk 24 en 42 procent. Kortom, heel wat niet-blanken duiken op VTM en VT4 in aangekochte series op, zoals *24 of CSI: Miami*.

Mo versus David Palmer

Hoewel blanken en niet-blanken het scherm halen in de categorie fictie, komen we in dit onderzoek niet te weten. Wel blijkt dat 64 procent van de gekleurde familieleden van VRT-zenders te zien is in een fictie of maatschappelijke context, zoals *Thuis* of *Emma*. Bij de commerciële zenders is dat amper 22 procent. "Veel allochtonen in Vlaanderen hebben hun roots

in het Middellandse Zeegebied, Turkije en Marokko", meldt de VRT in een persbericht. "In vergelijking met 2004 zie je ze op de VRT-netten vaker in alledaagse maatschappelijke en familiale situaties. Vooral fictieprogramma's als *Emma*, *Thuis* en *Kinderen van Dewindt* doorbreken daar mee de stereotypen. Op de commerciële zenders duiken gekleurde acteurs (vooral Afro-Amerikanen) nog altijd eerder op in het misdaad- en komediegenre."

Bij de openbare omroep zijn ze er dus van overtuigd dat Mo uit *Thuis* meer stereotypen doorbreekt dan de zwarte Amerikaanse president David Palmer uit *24* of detective Eric Delko uit *CSI: Miami*, gespeeld door Adam Rodriguez, een Amerikaanse acteur met roots in Porto Rico en Cuba.

Volgende week dinsdag maakt het Minderhedenforum, de belangengroep voor etnische minderheden in ons land, bekend wat het beste interculturele programma van het jaar was. De inzendingen vormen een bonte verzameling, met onder andere *Allez allez Zimbabwe* (VTM), *Te nemen of te laten* (Vijftv), *Kerntrwap* (Ketnet) en *0032* (Eén).